

ПРА МАЛЕНЬКІЯ
НОЖКІ

Днямі я спытала ў 4-гадовага сына, ад чаго, на яго погляд, бацькам трэба абараняць сваіх дзяцей. «Ад электрычнасці, ад стрэмак, ад вялікай колькасці цукерачак і мультыкаў, ад кляшчоў, ад дрэнных слоў, ад зубных монстраў...» Пра ўсё гэта, што ляжыць на паверхні, я пісаць не буду. Спынюся на менш відавочным, але, як мне здаецца, не менш важным.

У прыватнасці, я хачу абараніць сына ад страху памылак. Бо сама ў школьныя часы так баялася памыліцца, стараючыся адпавядаць чаканням бацькоў, што ў пагоні за вечнымі «пяцёркамі» не паспявала жыць. Колькі сябе памятаю — зубру, зубру, зубру. Таму цяпер стараюся прывіць свайму сыну разуменне, што памыляцца — гэта нармальна. І што адзнакі — далёка не самае галоўнае ў жыцці.

Яшчэ я цвёрда пераканана, што дзяцей трэба абараняць ад бацькоўскай гіперапекі. Калі ўсе жаданні малечы тут жа выконваюцца ці, што яшчэ горш, навязваюцца («Хочаш гэту цацку? Хочаш фіс-ташкавае марожанае? Хочаш яшчэ адзін мультык?»). Не трэба дзяцей закормліваць, задарваць і ўвесь час забаўляць (не дай бог, мая крывіначка засумуе). Нічога добрага ў выніку не атрымаецца. Я згодна з псіхолагам Людмілай Петрановскай, што няправільна і нават шкодна для дзіцяці імкнуцца зрабіць так, каб яно было заўсёды задаволеным і шчаслівым, ніколі не перажывала негатывных эмоцый. «У жыцці ёсць месца фрустрацыі — сітуацыям, калі не ўсё ідзе так, як мы хочам. Задача бацькоў — дапамагаць напярцоўваць навыкі спраўляцца з ёй. За кошт гэтых навыкаў дарослы чалавек не будзе падаць на падлогу і рыдаць, таму што ў яго лопнуў шарык, як гэта робіць дзіця. Для дзіцяці гэта нармальна. Але хочацца, каб калі-небудзь і яно пачало па-іншаму спраўляцца з негатывнымі эмоцыямі. Калі ж дзіця ніколі не будзе перажываць фрустрацыю, як яно навучыцца? Ніяк».

Яшчэ дзяцей вельмі важна змалку абараняць ад хлусні. А для гэтага самім трэба гаварыць толькі праўду. І ні ў якім разе не сварыцца, калі дзіця прыйшло і прызналася, што разбіла кубак, зламала цацку, атрымала дрэнную адзнаку, паранілася... Яно павінна разумець, што бацькі яго падтрымаюць у любой сітуацыі, што б ні здарылася. Бо «калі вам ваша дзіця хлусіць, гэта значыць, вы калісьці вельмі востра адрагавалі на яго памылкі».

Яшчэ дзяцей трэба абараняць ад абыякавасці. Чытаць добрыя казкі. Заводзіць хатніх гадаванцаў. Хадзіць у паходы, наогул часцей быць на прыродзе, сустракаць світанкі і праважаць заходы сонца. Абарона пачынаецца з жадання знаходзіцца побач, цікавіцца жыццём і праблемамі дзіця, а не кідаць яго сам-насам з гаджэтамі. Прынамсі, я не разумею тых жанчын, якія прыводзяць сына з садка і даюць у рукі планшэт з мультыкамі ці гульнёй — толькі б ён не замінаў. Ніякія цацкі, ежа, мультыкі не заменяць часу, праведзенага разам.

Але самае небяспечнае, што могуць учыніць бацькі дзіцяці, — зрабіць яго сэнсам свайго жыцця. Гэта непасільная ноша для любога чалавека. Таму што калі ты павінен апраўдваць сэнс чужога існавання, ты не можаш быць сабой — табе трэба адпавядаць. А адпавядаць сэнсу нерэальна. Вельмі складана. Нават невыносна. «Калі ласка, не перакладвайце такі груз адказнасці на дзяцей, яны не для таго прыйшлі ў гэты свет, — звяртаецца да бацькоў сямейны псіхолог Карына Рыхтэрэ. — Знайдзіце для сябе іншыя сэнсы. А для тых, каго гэтыя словы раняць, простае практыкаванне.

Уявіце, што вашы дзеці з'ехалі ад вас. Бо так і будзе (і чым мацней вы будзеце іх трымаць, тым хутчэй і далей яны з'едуць). Як сябе адчуваеце? Як будзеце жыць? Чым займацца? Калі адказы вам не падабаюцца — пачынайце дзейнічаць ужо цяпер».

Яшчэ мне хочацца абараніць сына ад уласных негатывных эмоцый, накіраваных на яго. Хоць часам стрымацца вельмі няпроста: такое адчуванне, што дзеці створаны, каб выводзіць нас з сябе. Знаёмая неяк падзялялася цудоўным спосабам вяртання да міласэрнасці. Для гэтага ў момант нарастання гнёўных эмоцый трэба проста паглядзець на маленькія ножкі. Суаднесці ножкі дзіцяці са сваімі — па памеры, даўжыні. Гэта перамяшчэнне ўвагі робіць чуда: ужо не хочацца злавацца на сына, а толькі любіць і прымаць. Бо калі падумаць, то зусім няпроста быць маленькім, няпроста вучыцца жыць. Успомніце сябе ў дзяцінстве, свае ранейшыя страхі, засмучэнні, мары. І паспачувайце сваім сыночкам і дочкам. Таму што мы выраслі і сталі моцнымі. А яны пакуль цалкам залежаць ад нас. Давайце не будзем злоўжываць гэтай слабасцю і залежнасцю. Давайце памятаць, што не дзіця павінна нас разумець, а мы — дзіця. Хоць бы таму, што мы былі дзецьмі, а яны яшчэ не былі дарослымі. А для шчасця насамрэч дзецям патрэбна не так шмат. Псіхологі спыталі ў 7-гадовага хлопчыка: «Што такое шчасце?» На што той адказаў: «Шчасце — гэта калі тата прыходзіць з працы і цалуе маму».

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.

Сямейная
газета

Выпуск № 10 (213)

Тыя, хто побач

Шчасце — на сям'ях

Са шматдзетнай сям'ёй Шамехіных пазнаёмілася лятась на незвычайным свяце ў вёсцы Старая Беліца, што пад Гомелем. Шматлікія жыхары населенага пункта з песнямі і танцамі віншавалі Галіну Шамехіну з атрыманнем ордэна Маці. Каб падзяліць сваю радасць з аднавяскоўцамі, сям'я ў сваю чаргу падрыхтавала пачастункі, а ў сельскім клубе-бібліятэцы арганізавалі святочны канцэрт. Пасля выступлення, калі вялікае

сямейства высыпала на вуліцу, каб сфатаграфавалася, падалося, што шэры кастрычніцкі дзень асвятляўся россыпам электрычных іскрынак. Такі пазітыўны зарад перадаваўся ад герояў свята. У гэтую сям'ю, дзе якраз «сем Я», карэспандэнт «Сямейнай газеты» завітала напярэдадні Дня абароны дзяцей.

(Заканчэнне на 3-й стар. «СГ».)

Наша ўсё

ДЗЯЦІНСТВА —
НАЙЛЕПШАЯ КРАІНА

Сёння мы адзначаем Міжнародны дзень абароны дзяцей. Яны складаюць пятую частку насельніцтва нашай краіны. Паводле даных Белстата, у Беларусі 1 827 758 дзяцей, прычым хлопчыкаў больш — 937,3 тысячы, дзяўчынак адпаведна 890,3 тысячы. Як лічаць спецыялісты, гэты дзень — нагода не толькі для свята і віншаванняў, але і магчымасць абазначыць вострыя пытанні, якія датычацца сям'яў, выхавання і працаўладкавання моладзі.

СВЯТА ЦЭЛЫ ДЗЕНЬ

Традыцыйна ў Беларусі ў Міжнародны дзень абароны дзяцей праводзіцца свята «Дзяцінства — мірная краіна», якое праходзіць у сталіцы. Сёння ў ім бярэ ўдзел каля 350 дзяцей з розных рэгіёнаў. Арганізатары прадугледзелі разнастайныя пляцоўкі і актыўнасці, у тым ліку дзве дыялогавыя пляцоўкі, дзе дзеці могуць задаць свае пытанні кампетэнтным дарослым, у прыватнасці, упунаважаным на правах дзіцяці.

Акрамя таго, сёння дзеці наведаюць Нацыянальны мастацкі музей і Нацыянальны гістарычны музей. Таксама на тэрыторыі Дзіцячага тэхнапарка і ў Рэспубліканскім цэнтры экалогіі і краязнаўства запланавана пасадка памятнай

алеі з дрэў і клумбаў, примеркаваная да Году міру і стваральнай працы.

Сталічная арганізацыя Беларускага саюза жанчын праводзіць сумесна з гандлёвым цэнтрам «Сталіца» інтэрактыўнае мерапрыемства з творчымі нумарамі і паказам мадэляў дзіцячага і падлеткавага адзення. Вялікае прадстаўленне пад назвай «Дзяцінства — гэта я і ты» падрыхтаваў Мінскі дзяржаўны палац дзяцей і моладзі — з мноствам інтэрактыўных пля-

цовак і творчых лакацый. У сталічным адукацыйна-аздараўленчым цэнтры «Лідар» праходзіць свята «Мінскае лета — 2023», у якім бяруць удзел прадстаўнікі Чырвонага Крыжа і Міністэрства па надзвычайных сітуацыях.

Святочныя мерапрыемствы адбудуцца ў кожным раёне і горадзе, прычым не толькі ў дзіцячых парках, культурных установах і месцах адпачынку, але і ў дзіцячых дамах і дзіцячых бальніцах.

(Заканчэнне на 2-й стар. «СГ».)

ЗВЯЗДА

5